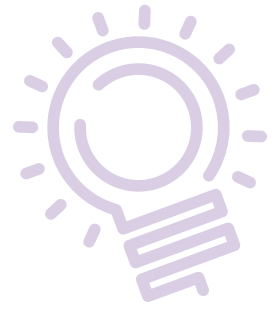

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ทัศนีย์ ล้วนสละ ศศ.บ.

สุมาลี มีปลอด ศศบ. (เกียรตินิยม)

ผู้ตรวจ

ดร.มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร ค.บ., ค.ม., ปร.ด.

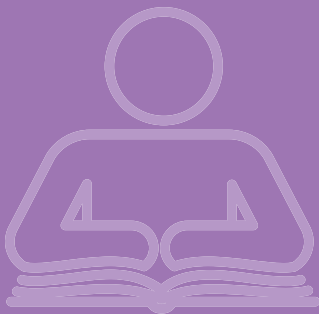
ผศ.ปัทมา ดำประสิทธิ์ ศศ.บ., ศศ.ม.

สุริย์พร ถึงสุข ศศ.บ., ค.ม.

บรรณาธิการ

นันทกาญจน์ การสามารถ ศศ.บ.

สุภาณิดา ลัมฤทธิ์ ศศ.บ. (เกียรตินิยม)

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สารานุกรม

๒๑๖-๒๒๐ ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๒ ๙๓๙๔ • ๐ ๒๒๒๒ ๔๓๗๑-๒

โทรสาร ๐ ๒๒๒๔ ๖๔๔๖ • ๐ ๒๒๒๔ ๖๔๔๗

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ info@wpp.co.th

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สุระ ดามาพงษ์

ทัศนีย์ ล้วนสละ

สุมาลี มีปลอด

ผู้ตรวจ

ดร.มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร

ผศ.ปัทมา คำประสิทธิ์

สุรียพร ถึงสุข

บรรณาธิการ

นันทกาญจน์ การสามารถ

สุภาณิดา สัมฤทธิ์

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN 978-974-18-7944-1

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเรณูชัย จงพิพัฒน์สุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่มนี้จัดทำขึ้นตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีเป้าหมายให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำคัญตามที่ต้องการทั้งด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำประโยชน์เพื่อสังคม และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่มนี้ยึดแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักภาษาและการใช้ภาษาไทย รวมถึงวรรณคดีและวรรณกรรม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน อีกทั้งเน้นการพัฒนานักเรียนแบบองค์รวม โดยใช้บูรณาการความคิดรวบยอด และเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้ตามศักยภาพสมอง (Brain-based Learning) โดยจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) และทักษะที่เสริมสร้างความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน อันเป็นผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดตามหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่มนี้จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ด้านภาษาไทย และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่มนี้ได้ออกแบบเป็นหน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย

๑ ตัวชี้วัดชั้นปี ระบุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยแยกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง (ตามหนังสือที่ ศธ ๐๔๐๑๐/ว ๑๕๕๓ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖) ซึ่งตัวชี้วัดระหว่างทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีดำ ส่วนตัวชี้วัดปลายทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้า

๒ สารการเรียนรู้ แสดงขอบข่ายเนื้อหาที่นักเรียนจะได้เรียนในหน่วยการเรียนรู้

๓ ประโยชน์จากการเรียนรู้ สรุปประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ เป็นประเด็นสั้น ๆ

๔ คำถามนำ (ชวนคิด ชวนตอบ) เป็นคำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัย และสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

๕ เนื้อหา แบ่งเป็นหัวเรื่องหลัก หัวเรื่องรอง และหัวเรื่องย่อย ตรงตามตัวชี้วัดชั้นปีและสารการเรียนรู้แกนกลาง มีกิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้แทรกเป็นช่วง ๆ เนื้อหาบางตอนอาจนำเสนอด้วยภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ความคิด และประกอบด้วยส่วนอื่น ๆ ดังนี้

๕.๑ คำสำคัญ ระบุคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหา โดยพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้าต่างจากตัวพื้น คำสำคัญนี้ใช้ตัวเน้นเฉพาะคำที่ปรากฏในเนื้อหา ไม่เน้นคำที่เป็นหัวข้อ

๕.๒ ภาพประกอบ สอดคล้องกับเนื้อหา

๕.๓ ตาราง แผนภูมิ แผนที่ความคิด สอดคล้องกับเนื้อหา

๕.๔ เรื่องน่ารู้ เป็นความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องที่ได้ศึกษาในหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ โดยคัดสรรเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจควรรู้

๕.๕ แหล่งสืบค้นความรู้ เสนอแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งเว็บไซต์สำหรับการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่สอดคล้องกับเรื่องที่เรียน

๖ กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่กำหนดให้ทำเมื่อจบเนื้อหาแต่ละช่วง แต่ละตอน เพื่อให้ นักเรียนได้ปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้แนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา เหมาะสมกับวัย สะดวกในการปฏิบัติ กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๗ บทสรุป สรุปเนื้อหาหลังจากจบเนื้อหาและกิจกรรมของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ โดยจัดทำเป็นความเรียงเพื่อให้นักเรียนทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้ว

๘ กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) นำเสนอกิจกรรมที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งสะดวกในการนำไปปฏิบัติ ส่งเสริมทักษะการคิด สร้างองค์ความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้

๙ โครงการ เป็นข้อเสนอแนะให้นักเรียนปฏิบัติโครงการ โดยเสนอแนะหัวข้อโครงการและแนวทางการปฏิบัติโครงการ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปีของหน่วยการเรียนรู้ นั้น โดยมุ่งพัฒนาทักษะการคิด การวางแผน และการแก้ปัญหาของนักเรียน

๑๐ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นำเสนอตัวอย่างสถานการณ์การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๑ คำถามทบทวน เป็นคำถามแบบอัตนัยที่มุ่งถามเพื่อทบทวนผลการเรียนรู้ของนักเรียน

๑๒ ท้ายเล่ม ประกอบด้วย

๑๒.๑ อภิธานศัพท์ (คำศัพท์) เป็นการนำคำสำคัญที่แทรกอยู่ในเนื้อหา มาอธิบายและจัดเรียงตามลำดับตัวอักษรเพื่อให้สะดวกในการค้นคว้า

๑๒.๒ บรรณานุกรม เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ใช้ประกอบการเขียน

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

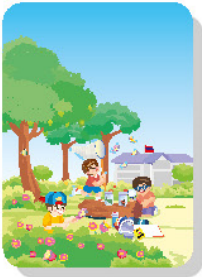

นิทานเทียบสุภาษิตเรื่อง เห็นช้างเท่าหมู

๑

๑. เนื้อเรื่อง นิทานเทียบสุภาษิตเรื่อง เห็นช้างเท่าหมู..... ๒
๒. คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น ๘
๓. คำที่มีอักษรควบ ร ล ว..... ๘
๔. พยางค์ คำ กลุ่มคำ/วลี..... ๑๐
๕. มารยาทในการฟัง..... ๑๓
๖. บทอ่านเสริม วิชาเหมือนสินค้ำ..... ๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

โลกของแมลง

๑๓

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง โลกของแมลง..... ๑๘
๒. ประโยคเพื่อการสื่อสาร ๒๔
๓. อักษรนำ..... ๒๖
๔. จดหมายถึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง และญาติ ๒๗
๕. การมีนิสัยรักการเขียน ๓๑
๖. บทอ่านเสริม บ้านนกน้อย ๓๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

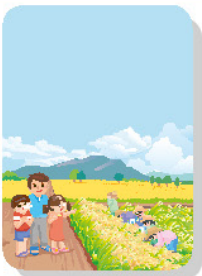

ประหยัลดพลังงาน

๓๕

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง ประหยัลดพลังงาน..... ๓๖
๒. ชนิดของคำ..... ๔๓
๓. การคัดลายมือ ๔๔
๔. การพูดอธิบายเหตุผล ๔๕
๕. มารยาทในการพูด ๔๖
๖. บทอ่านเสริม โคลงโลกนิติ..... ๔๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

ข้าวกับวิถีชีวิตคนไทย

๕๑

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง ข้าวกับวิถีชีวิตคนไทย ๕๐
๒. การอ่านร้อยแก้ว ๕๕
๓. การเลือกอ่านหนังสือ ๕๗
๔. การสร้างนิสัยรักการอ่าน ๕๘
๕. มารยาทในการอ่าน ๕๘
๖. บทอ่านเสริม ผู้รู้ดีเป็นผู้เจริญ..... ๕๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

บทละครนอกเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์ ๖๒

๑. เนื้อเรื่อง บทละครนอกเรื่อง สังข์ทอง ตอน กำเนิดพระสังข์.. ๖๓
๒. ชนิดของคำ..... ๗๓
๓. คำราชาศัพท์ ๗๔
๔. คำคล้องจอง ๗๗
๕. การอ่านกลอนบทละคร..... ๗๘
๖. บทอ่านเสริม ลาภกับตักแตน ๘๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

สืบสานนิทานไทย

๘๓

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง สืบสานนิทานไทย ๘๔
๒. นิทานพื้นบ้าน ๙๑
๓. ชนิดของคำ..... ๙๓
๔. ประโยคและส่วนประกอบของประโยค ๙๔
๕. การสรุปความ ๙๖
๖. บทอ่านเสริม นิทานอีสปเรื่อง ราชสีห์ขืนสูตรลมหายใจ .. ๙๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

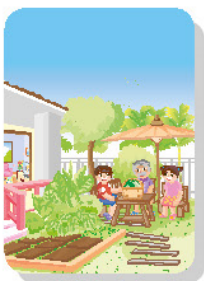

รู้จักสามัคคี

๑๐๐

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง รู้จักสามัคคี..... ๑๐๑
๒. การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย ๑๐๖
๓. การเขียนแผนภาพความคิด ๑๐๘
๔. การใช้สำนวน ภาษิต คำพังเพย คำคม คำขวัญ คติพจน์.. ๑๐๙
๕. การสัมภาษณ์..... ๑๑๑
๖. บทอ่านเสริม รู้จักสามัคคี ๑๑๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

ราชาธิราช ตอน กำเนิดมะกะโทถึงมะกะโทเป็นขุนวัง ๑๑๖

๑. เนื้อเรื่อง ราชาธิราช
ตอน กำเนิดมะกะโทถึงมะกะโทเป็นขุนวัง ๑๑๗
๒. คำพ้อง..... ๑๒๔
๓. ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาไทยถิ่น ๑๒๕
๔. การพัฒนางานเขียน..... ๑๒๗
๕. การเขียนเรื่องตามจินตนาการ ๑๒๗
๖. บทอ่านเสริม ท้องกับตัว..... ๑๒๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙

กระเช้าสีดา

๑๓๑

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง กระเช้าสีดา..... ๑๓๒
๒. การเลือกใช้คำที่มีความหมายตรงและความหมายโดยนัย..... ๑๓๓
๓. การเขียนบันทึกจากการอ่าน..... ๑๓๔
๔. คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย..... ๑๓๕
๕. การเขียนแนะนำ..... ๑๔๐
๖. บทอ่านเสริม เพลงชาติไทยและเพลงสรรเสริญพระบารมี ๑๔๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐

หลีกให้ไกล ภัยสารเสพติด

๑๔๕

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง หลีกให้ไกล ภัยสารเสพติด ๑๔๖
๒. คำย่อ..... ๑๕๐
๓. การเขียนย่อความ..... ๑๕๑
๔. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ๑๕๓
๕. การพูดและเขียนแสดงความคิดเห็น ๑๕๔
๖. บทอ่านเสริม คำกลอนสอนเยาวชน ๑๕๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑

เกาะรัตนโกสินทร์

๑๕๙

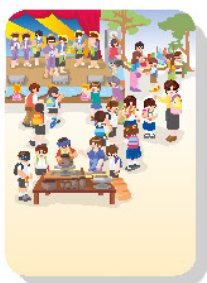

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง เกาะรัตนโกสินทร์..... ๑๖๐
๒. เครื่องหมายวรรคตอน ๑๖๙
๓. การพูดแสดงความรู้ ความคิด ๑๗๐
๔. มารยาทในการพูด ๑๗๑
๕. บทอ่านเสริม สุภาษิตสอนหญิง ๑๗๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒

พื้นบ้าน พื้นเมือง

๑๗๔

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง พื้นบ้าน พื้นเมือง..... ๑๗๕
๒. ภาษาพูด ภาษาเขียน..... ๑๗๑
๓. การเขียนและการพูดรายงาน ๑๗๒
๔. มารยาทในการดู ๑๗๕
๕. บทอ่านเสริม ตำนานพื้นบ้านที่ฟังแหว่ง..... ๑๗๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓

คอมพิวเตอร์...สื่อพิเศษ

๑๘๘

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง คอมพิวเตอร์...สื่อพิเศษ..... ๑๘๙
๒. การใช้พจนานุกรม ๑๙๔
๓. การพูดโทรศัพท์ ๑๙๖
๔. การตั้งคำถาม และการตอบคำถาม..... ๑๙๗
๕. การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก ๑๙๘
๖. บทอ่านเสริม คนกับต้นไม้..... ๑๙๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๔

บทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร ๒๐๒

๑. เนื้อเรื่อง บทละครเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน สุครีพหักฉัตร ๒๐๓
๒. การใช้ถ้อยคำสุภาพ ๒๑๘
๓. การอ่านประกาศ..... ๒๒๐
๔. การแต่งกายพิธี ๑๑..... ๒๒๑
๕. บทอ่านเสริม อย่าเกียจคร้านการเรียนเร่งอุตสาห..... ๒๒๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๕

ชีวิตในเมืองใหญ่

๒๒๔

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง ชีวิตในเมืองใหญ่ ๒๒๖
๒. คำที่มีตัวการันต์ ๒๓๓
๓. การเขียนบัตรเชิญและบัตรอวยพร..... ๒๓๔
๔. การกรอกแบบรายการ..... ๒๓๖
๕. การฟังและการอ่านงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ ๒๓๗
๖. บทอ่านเสริม สมัยปัจจุบัน..... ๒๓๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๖

พระปิยมหาราช

๒๔๑

๑. เนื้อเรื่อง เรื่อง พระปิยมหาราช ๒๔๒
๒. การคิดวิเคราะห์ในการรับสาร..... ๒๔๙
๓. การประชุมกลุ่มย่อย ๒๕๐
๔. บทอ่านเสริม พระคางู ๒๕๒

อธิธานศัพท์ ๒๕๕

บรรณานุกรม..... ๒๖๔

หน่วย การเรียนรู้ที่ ๑

นิทานเทียบสุภาษิต เรื่อง เห็นช้างเท่าหมู

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง ท ๑.๑ (ป. ๔/๑)
๒. อธิบายความหมายของคำ ประโยค และข้อความที่เป็นการบรรยายและการพรรณนา ท ๑.๑ (ป. ๕/๒)
๓. เขียนเรื่องตามจินตนาการ ท ๒.๑ (ป. ๕/๘)
๔. พุทธแสดงความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู ท ๓.๑ (ป. ๔/๑)
๕. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด ท ๓.๑ (ป. ๕/๕)
๖. จำแนกส่วนประกอบของประโยค ท ๔.๑ (ป. ๔/๒)
๗. ระบุความรู้และข้อคิดจากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง ท ๕.๑ (ป. ๕/๒)
๘. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ ท ๕.๑ (ป. ๔/๔)

สาระการเรียนรู้

๑. เนื้อเรื่อง นิทานเทียบสุภาษิตเรื่อง เห็นช้างเท่าหมู
๒. คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น
๓. คำที่มีอักษรควบ ร ล ว
๔. พยางค์ คำ กลุ่มคำ/วลี
 - ๔.๑ พยางค์
 - ๔.๒ คำ
 - ๔.๓ กลุ่มคำ/วลี
๕. มารยาทในการฟัง
๖. บทอ่านเสริม วิชาเหมือนสินคำ

ประโยชน์จากการเรียนรู้

๑. นำข้อคิดจากเรื่องไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. อ่านคำและข้อความได้ถูกต้องชัดเจน

ชวนคิด ชวนตอบ

นักเรียนเคยโกรธ หรือเคยโมโหหรือไม่ ถ้าเคย ผลของการโกรธ หรือการโมโหในครั้งนั้นเป็นอย่างไร

บรรยากาศยามบ่ายวันอาทิตย์ ธันวากำลังนั่งลอกแสดมπίบนของจดหมายเพื่อเก็บสะสม

กันยาเดินเข้ามาด้วยสีหน้าสงสัย เกี่ยวกับขนาดของสัตว์สองประเภท ที่ได้ยินมาจากป้าอนงค์ที่ยืนพูดอยู่หน้าบ้าน

“พี่ธันวา หนูกับช้าง ใครตัวโตกว่ากันคะ” กันยาถาม

“ช้างสิ ช้างตัวใหญ่กว่าหนูตั้งเยอะ ทำไมกันยาไม่เคยเห็นช้างหรือไง” ธันวาทามพलग้มหน้าลงลอกแสดมπίบนของจดหมายต่อ

“เคยเห็นสิ เพลงช้างหนูก็รู้จัก ร้องก็เป็นด้วย ‘ช้าง ช้าง ช้าง หนูรู้จักช้างหรือเปล่า ช้างมันตัวโตไม่เบา จมูกมันยาวเรียกว้างวง สองเขี้ยวข้างวงเรียกว้างา มีหูมีตาหางยาว’” กันยาร้องเพลง พร้อมทำท่าทางประกอบ

“รู้แล้ว...รู้แล้วว่าร้องเป็น” ธันวาทัวเราะเสียงดังลั่น ชันท่าทางน้องสาว

“สองคนพี่น้องคุยอะไรกัน เสียงหัวเราะดังไปถึงหน้าบ้านเขียว” แม่ร้องทักพร้อมกับเดินเข้ามาดูลูก ๆ

“กันยานะสิครับ แสดงโชว์อะไรบ้าง” ธันวาพูดพลางทำท่ากลั้นหัวเราะ

“พี่ธันวานะ ไม่ใช่เรื่องตลกนะ” กันยาตึงพี่ชาย พร้อมกับเดินไปนั่งบนเก้าอี้

“พี่ไม่หัวเราะแล้วก็ได้ กันยาครับแม่ ไปได้ยืนป้าอองณ์พูดว่า น้ำสนเห็นช้างเท่าหมา” ธันวาทักแม่

“ใช่ค่ะ หนูได้ยินจริง ๆ นะคะ แต่ช้างจะตัวเท่าหมาได้ไง” กันยาพูดเสริม

“ถ้าอย่างนั้น น้ำสนคงเป็นเหมือนหนู ที่เห็นช้างเท่าหมา” แม่พูด

“อ้าว...เกี่ยวอะไรกับป้าอองณ์คะเนี่ย” กันยาบ่นพึมพำ แปลกใจในคำพูดของแม่

“อยากรู้ไหมว่าเกี่ยวกับอย่างไร ธันวา...ไปหยิบหนังสือในตู้หนังสือมาสิลูก ที่หน้าปกเขียนว่า นิทานเทียบสุภาษิต” ธันวาตรงไปยังตู้หนังสือ และกลับมาพร้อมกับหนังสือเล่มดังกล่าว แม่รับหนังสือมาเปิด แล้วจึงเล่าที่มาของเรื่องให้ฟังว่า

นิทานเทียบสุภาษิตเล่มนี้ พระยา-
สิทธิราชฤทธิไกร (ทองคำ สีหุไร) เป็นผู้แต่ง
โดยนำสุภาษิตมาแต่งเป็นนิทาน เริ่มต้น
ด้วยโคลงสี่สุภาพ ๑ บท สรุปสาระสำคัญของ
เรื่อง จากนั้นจึงแต่งเป็นนิทานขยาย
ความจากโคลง ผู้แต่งจะเริ่มต้นนิทานว่า
‘ตำนานเทียบเรื่องนี้’ แล้วแม่ก็เริ่มต้น
เล่านิทาน ด้วยการอ่านโคลงสุภาษิตว่า

๑

เรื่อง เห็นช้างเท่าหมา

คนโกรธมากแล้วปิด
ย้อมเห็นช้างเท่าหมา
ไปเห็นโทษเช่นป
คิดแต่จักสู้ไว้

ประตู
ว่าได้
อ้าวอด ก้ามแฮ
ไปรู้หนักเบา

๒

ตำนานเหียบเรื่องนี้

ได้ยินมาว่า ยังมีปูป่ายูตัวหนึ่ง เป็นปู**ลูอำนาจ**แก่ความโกรธ ได้อาศัยอยู่ที่ชายดอน อยู่มาวันหนึ่ง ยังมีช้างอยู่โขลงหนึ่งในป่านั้น มีช้างตัวหนึ่งเหี่ยวแสวงหาหญ้ามาตาม ชายดอนนั้น ฝ่ายว่าปูได้มีความรู้สึก ว่า แผ่นดินสะเทือนเข้างดงนั้น ก็รีบขึ้นมากอดระวัง ปากช่องของตน ฝ่ายว่าช้างตัวนั้นก็เดินเลียบมาตามชายดอน ก็บังเอิญมาเหียบเอาปูเข้า แต่เป็นที่ดินเหลว ปูนั้นก็จมลงไปตามช่องของตน จึงไม่เป็นอันตราย ฝ่ายว่าช้างก็เดิน เลยไป

๓

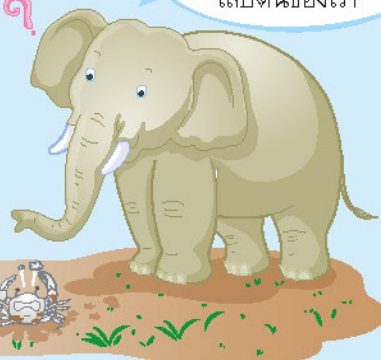
ฝ่ายว่าปูนั้น ก็มีความโกรธเป็นกำลัง เข้าใจว่าช้างมาแกล้งเหียบเอาจนถึงถิ่น ของตัว ก็รีบแหวกดินขึ้นมาโดยเร็ว แล้วก็ บอกช้างว่า ให้หยุดก่อน เมื่อช้างได้ยินเสียง ปูร้องบอกให้หยุดดังนั้น ช้างก็ได้หยุดอยู่ แล้วช้างก็ได้เหลียวหลังมาดู ก็แลเห็นปู อ้าก้ามอยู่ จึงได้ถามปูว่า เจ้ามีธุระอะไรที่ตัวเรา หรือ ปูก็ตอบว่า ท่านมีความบังอาจมาเหียบ เอาเรา จนตัวเราได้จมดินลงไปดังนี้ ตัวเจ้า

เห็นดีและอดคดียังไง ช้างก็ตอบว่า เราไม่ได้อดคดียะไรดอก แต่เราแลไม่เห็นตัวเจ้า การจึงได้เป็นไปดังนี้ เจ้าอย่าได้ถือโทษเราเลย เพราะเราไม่มีเจตนาจะแกล้งกระทำ ตัวเจ้าดังนั้น

๔

ฝ่ายว่าเจ้าปู ก็ยังมีความโกรธมากขึ้น ก็วิ่ง**กราก**ขึ้นมาจากช่องของตัว แล้วก็ บอกกับช้างว่า เจ้าอย่าแกล้งตัวไปเลย ตัวเจ้าโตก็มากน้อย จึงว่าแลไม่เห็นตัวข้า ฝ่ายว่าช้าง ก็มานึกอยู่ในใจว่า อ้ายปูตัวนี้มันจะเห็นตัวเราเป็น อย่างไรหนอ มันจึงได้กล่าวว่าตัวเราไม่โตกว่ามัน ล็กก็มากน้อยดังนี้ แล้วช้างจึงได้ตอบว่า นี่แน่ปู ตัวของเจ้าถ้าจะเปรียบกับตัวของข้าแล้ว ตัวของเจ้า ก็เท่ากับเล็บตีนของเรา เราจึงแลไม่เห็นตัวเจ้า เมื่อปูได้ฟังช้างพูดเปรียบเทียบให้ฟังว่า **ตัวเท่าเล็บตีน**

ตัวของเจ้าก็เท่ากับ
เล็บตีนของเรา

ดังนั้น ก็ยิ่งโกรธใหญ่โตขึ้น ทหาว่าช้างดูหมิ่นตัว ก็วิ่งอ้าก้ามตามช้างขึ้นมาบนที่แห้ง มีความมุ่งหมายจะคืบหนีบช้างให้ตาย

๕ ฝ่ายว่าช้าง เมื่อแลเห็นปูวิ่งตามขึ้นมาก็คิดว่า นี่มันจะมาทำอะไรเราได้อย่างไร ก็ยังไม่เห็นช่อง แล้วช้างก็ยืนนิ่งอยู่ ทหาได้คิดจะทำร้ายปูไม่ ฝ่ายว่าปูเห็นช้างยืนนิ่งอยู่ ดังนั้น ก็มีความโกรธมากขึ้น เห็นไปว่าช้างยืนหัวร่อเยาะเย้ยว่าตัวเล็ก จึงได้อ้าก้ามออกให้กว้าง แล้วก็วิ่งตามเข้าไปที่เท้าช้าง ฝ่ายว่าช้างก็หันตัวจะดูปูว่า ปูจะอย่างไรกับตัวเรา ฝ่ายว่าเจ้าปูก็เที่ยววิ่งอ้าก้ามไปมาอยู่ที่เท้าช้าง ฝ่ายว่าช้างก็ไม่คิดจะทำร้ายปู เพราะเหตุว่าตัวมันเล็กนัก เป็นแต่หันตัวไปหันตัวมา เพื่อจะดูว่าปูจะอย่างไรเท่านั้น ก็บังเอิญเอาเท้าไปเหยียบเอาปูเข้า ปูก็ถึงแก่ความตาย เพราะเหตุว่าที่ดินนั้นมันแห้งแข็ง ปูจึงได้ถึงแก่ความฉิบหาย

๖

เมื่อช้างเอาเท้าไปเหยียบปูเข้าตายนั้น ช้างก็รู้สึกได้ว่าตัวไปเหยียบเอาปูจนถึงความตาย เพราะว่าไม่มีระคายเท้าช้าง ที่จะทำให้ช้างรู้สึกได้ว่าไปเหยียบปูตายดังนี้ เมื่อเป็นไปได้ เช่นนี้ เพราะเหตุอะไร ก็คงได้ความว่า เพราะความโกรธนั่นเองให้โทษ ก็ตรงกับที่ท่านกล่าวอยู่ว่า

๗

โลกนรกมักจะได้
โกรธนรกมักฉิบหาย
หลงนรกมักมลาย
โลกโกรธหลงส่งแม่

ความอาย
เที่ยงแท้
เสียเสื่อม พยศนา
ชีพม้วยมรณา

๘ ดังนั้น ก็พอจะแลเห็นโทษได้ชัดแล้วว่า ความโกรธนั้นเองเป็นเหตุ จึงกระทำให้หน้ามืด จนเห็นว่าช้างไม่โตกว่าตัวก็มากนักน้อย ใจจึงได้กล้าสามารถคิดจะต่อสู้ด้วยช้าง อันเป็นสัตว์โตที่สุด จึงได้ถึงกับความตาย ความฉิบหายเกิดขึ้นเช่นนี้

“น่าสงสารปุจฉาเลยนะคะ ถ้าเจ้าปุจฉาอารมณ์เย็นกว่านี้อีกสักหน่อย ไม่โกรธช้างก็คงไม่ตาย นี่ขนาดช้างไม่ได้ตั้งใจทำร้าย” กัณยาออกความเห็น

“เหมือนที่พระท่านกล่าวไว้ว่า โกรธคือโง่ โมโหคือบ้า ไม่โกรธดีกว่า จะได้ไม่บ้าไม่โง่ ใช่ไหมครับแม่” ธันวาทออกความเห็นบ้าง

“นี่เพราะน่าสนคงโกรธจนขาดสติยังคิด ป้าอนงค์ถึงได้พูดว่า ‘น่าสนเห็นช้างเท่าหมู’” แม่ทวนเหตุการณ์ที่กัณยาเล่าให้ฟังเมื่อตอนต้น

“จำไว้นะลูก การทำงานสิ่งใดด้วยความโมโหโง่ โง่ย่อมส่งผลให้ขาดสติยังคิด การทำอะไรก็ตาม จึงควรมีสติควบคุม รู้จักยับยั้งอารมณ์โกรธ อย่าทำตัวเป็นอย่างเช่นเจ้าปุจฉาโมโห ทำยที่สุดต้องตายด้วยความโกรธของตัวเอง” แม่ย้ำให้ลูก ๆ เห็นถึงจุดจบของคนที่ตัดสินใจปัญหาด้วยอารมณ์โกรธ

คำใหม่น่ารู้

กราก	แก้ตัว	โกรธคือโง่ โมโหคือบ้า	โกรธเป็นกำลัง
ขาดสติยังคิด	จุดจบ	เจตนา	ฉิบหาย
ชายดอน	ดูหมิ่น	เดินเลียบ	ตัดสินใจปัญหาด้วยอารมณ์
ตัวเท่าเล็บตีน	ถึงแก่ความตาย	ท้ายที่สุด	เที่ยงแท้
นิทานเทียบสุภาสิต		บังอาจ	ไป
แผ่นดินสะเทือน	ม้วยมรณา	มีสติควบคุม	โมโหโง่
ยับยั้ง	เยาะเย้ย	ลู่อำนาจ	แลไม่เห็นช่อง
สักก็มากนักน้อย	แสดงโชว์	หน้ามืด	หัวร่อ
เห็นช้างเท่าหมู	เห็นดี	แหวก	อวดดี

คำอ่านหน้าจำ

เจตนา	อ่านว่า	เจด-ตะ-นา
นิทานเทียบสุภาชิต	อ่านว่า	นิ-ทาน-เทียบ-สุ-พา-ลิต
บังอาจ	อ่านว่า	บัง-อาด
ม้วยมรณา	อ่านว่า	ม้วย-มอ-ระ-นา
มีสติควบคุม	อ่านว่า	มี-สะ-ติ-ควบ-คุม
ลู่อำนาจ	อ่านว่า	ลู-อำน-าด

กิจกรรมที่ ๑

ตอบคำถามตามเนื้อเรื่อง

ฟัง นิทานเทียบสุภาชิตเรื่อง เห็นช้างเท้าหมู ช่วยกันอธิบายความหมายของคำ และข้อความ แล้วตอบคำถาม

๑. นิทานเทียบสุภาชิตมีลักษณะเป็นอย่างไร
๒. เกิดเหตุการณ์อะไรขึ้นกับปู และเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน
๓. ถ้านักเรียนเป็นปู จะทำอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เหตุใดจึงเลือกทำเช่นนั้น
๔. ปูพูดกับช้างว่า “ตัวเจ้าโตก็มากน้อย” หมายความว่าอย่างไร
๕. เมื่อฟัง นิทานเทียบสุภาชิตเรื่อง เห็นช้างเท้าหมู จบแล้ว นักเรียนมีความคิดอะไรเกิดขึ้นบ้าง

กิจกรรมที่ ๒

อ่านคำ รู้ความหมาย

จับคู่กับเพื่อน ฝึกอ่านคำ กลุ่มคำ และข้อความที่กำหนดให้ แล้วช่วยกันอธิบายความหมาย

ลู่อำนาจ

ขาดสติยังคิด

มีสติควบคุม

โกรธเป็นกำลัง

โมโหโทโส

ตัวเท่าเล็บตีน

คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น

คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น นักเรียนต้องอ่านและออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน เพราะหากออกเสียงไม่ถูกต้องชัดเจน อาจทำให้เกิดความสับสน และเข้าใจความหมายผิดไปได้ เช่น

เรื่อนำรู้

เวลาอ่านออกเสียง **ร** ให้สะบัดปลายลิ้นครั้งเดียว

เวลาอ่านออกเสียง **ล** ให้ยกลิ้นเล็กน้อย แล้วปล่อยลมข้างลิ้น

เรา-เลา	เรื่อง-เลื่อง	โรง-โลง
ไร่-ไล่	รัง-ล้ง	รูป-ลูบ

คำที่มีอักษรควบ ร ล ว

อักษรควบ คือ คำที่มีพยัญชนะต้น ๒ ตัวเรียงกัน ประสมสระเดียวกัน โดยพยัญชนะตัวหลังเป็น **ร ล** หรือ **ว** แบ่งได้ ๒ ชนิด คือ

๑. อักษรควบแท้ คือ อักษรควบที่อ่านออกเสียงพยัญชนะต้นทั้ง ๒ ตัวพร้อมกัน หรืออ่านควบกล้ำกันสนิท เช่น

อักษรควบแท้

โกรธ	ขรุขระ	ครู
กลับ	โคลง	ผลัด
เขวน	ความ	แกว่ง
โปรง	ปลา	คว่ำ
พร้อม	แผล	ขวิด

อักษรควบแท้

ครบครัน	กว้างขวาง
กวัดแกว่ง	ตราครุฑ
ปรับเปลี่ยน	ขวกไขว่
เครื่องเครียด	โพล้เพล้
พรวดพราด	ชวนชวาย

๒. อักษรควบไม่แท้ คือ อักษรควบที่อ่านออกเสียงได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑) อ่านออกเสียงพยัญชนะตัวหน้าตัวเดียว โดยไม่ออกเสียงตัว **ร** เช่น

จริง	อ่านว่า	จิง
ไซร์	อ่านว่า	ไซ้
สรวง	อ่านว่า	ส้าง
เศร้า	อ่านว่า	เส้า

๒) อ่านออกเสียงเป็นเสียงตัว **ช**

ทรง	อ่านว่า	ชง
ทราบ	อ่านว่า	ชาบ
ทราย	อ่านว่า	ชาย
ทรุดโทรม	อ่านว่า	ชุด-โชม

กิจกรรมที่ ๓

ออกเสียงให้ถูกต้อง

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น และคำที่มีอักษรควบ ร ล ว ทุกหัวข้อจนคล่อง แล้วออกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน

๑. อ่านออกเสียงประโยคที่มี ร และ ล

เล็กลดรัวเล็ก ๆ อย่างลนลาน
เขาเดือดร้อนเวลาถูกล้อเลียน
เรือล่องลอยไปไม่เห็นร่องรอย
เราเลื่อนรถไปจอดหน้าร้านเลิครส

๒. อ่านออกเสียงคำที่มีอักษรควบแท้

พริก	กล่าว	คว่ำ	ขลุ่ย
โครมคราม	เคว้งคว้าง	กลมเกลียว	ผลุนผลัน
เพลิดเพลิน	ปรวนแปร	เพราะพริ้ง	คร่ำครวญ

๓. อ่านออกเสียงคำที่มีอักษรควบไม่แท้

จริง	สร้าง	ไซร์	เต๊รา
ทรวง	ทราบ	ทรง	ทราย

พยางค์ คำ กลุ่มคำ/วลี

พยางค์

พยางค์ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาครั้งหนึ่ง ๆ จะมีความหมายหรือไม่มี ความหมายก็ได้ พยางค์แต่ละพยางค์ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะต้น เสียงสระ และ เสียงวรรณยุกต์ พยางค์บางพยางค์อาจมีพยัญชนะท้าย ที่เรียกว่า **ตัวสะกด** ประสม อยู่ด้วย พยางค์ที่มีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง เรียกว่า **คำ**

ส่วนประกอบของพยางค์

พยางค์ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะต้น เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ประสมกัน และอาจมีเสียงพยัญชนะท้ายเป็นตัวสะกดอยู่ด้วยก็ได้

ปู

ประกอบด้วย

เสียง ปอ

เป็นเสียงพยัญชนะต้น

เสียงสระอู

เป็นเสียงสระ

เสียงสามัญ

เป็นเสียงวรรณยุกต์

โกร

ประกอบด้วย

เสียง กรอ

เป็นเสียงพยัญชนะต้น

เสียงสระโอ

เป็นเสียงสระ

เสียงเอก

เป็นเสียงวรรณยุกต์

เสียง ทอ

เป็นเสียงตัวสะกด
ออกเป็นเสียง ดอ

คำ

คำ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาแล้วมีความหมายในตัว คำหนึ่งคำอาจจะมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ เช่น

ปู

อ่านออกเสียง ๑ ครั้ง
มี ๑ พยางค์

เหยียบ

อ่านออกเสียง ๑ ครั้ง
มี ๑ พยางค์

บังอาจ

อ่านออกเสียง ๒ ครั้ง
มี ๒ พยางค์

เยาะเย้ย

อ่านออกเสียง ๒ ครั้ง
มี ๒ พยางค์

มรณา

อ่านออกเสียง ๓ ครั้ง
มี ๓ พยางค์

เทคโนโลยี

อ่านออกเสียง ๔ ครั้ง
มี ๔ พยางค์

กลุ่มคำ/วลี

กลุ่มคำ หมายถึง คำที่เรียงกันตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มีความหมาย แต่ไม่เป็นประโยค ที่สมบูรณ์ กลุ่มคำเหล่านี้บางครั้งเรียกว่า **วลี** เมื่อนำไปประกอบเป็นส่วนหนึ่งของประโยค จะทำหน้าที่เป็นประธาน กริยา กรรม ส่วนขยาย คำเชื่อม หรือเป็นคำอุทานก็ได้ เช่น

👉 แม่น้ำแม่กลอง

👉 จนถึงเดี๋ยวนี้

👉 ประหยัดพลังงาน

👉 รวงข้าวสีทอง

👉 หัวหน้าห้อง

👉 กระเป๋านักเรียน

เรื่องน่ารู้

คำ คือ เสียงที่เปล่งออกมาแล้วมีความหมาย จะมีกี่พยางค์ก็ได้

กลุ่มคำ คือ คำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป มาเรียงกัน มีความหมาย แต่ยังไม่สมบูรณ์เป็นประโยค

กิจกรรมที่ ๔

รู้จักลักษณะของคำ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มเขียนคำในทุกหัวข้อที่กำหนดให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด แล้วช่วยกันตรวจสอบคำตอบเพื่อหากลุ่มที่ชนะ

คำพยางค์เดียว (คำละ ๑ คะแนน)

คำ ๒ พยางค์ (คำละ ๒ คะแนน)

คำ ๓ พยางค์ (คำละ ๓ คะแนน)

คำ ๔ พยางค์ (คำละ ๔ คะแนน)

คำ ๕ พยางค์ (คำละ ๕ คะแนน)

คำ ๖ พยางค์ (คำละ ๖ คะแนน)

๒. แต่ละกลุ่มใช้คำในข้อ ๑ มาแต่งเป็นกลุ่มคำ แล้วอ่านให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง และช่วยกันตรวจสอบความถูกต้อง

กิจกรรมที่ ๕

สนุกกับพยางค์

๑. อ่านคำและกลุ่มคำที่กำหนดให้ แล้วเขียนจำนวนพยางค์ให้ถูกต้อง

เผาผลาญ

บรรยากาศ

โชคดี

ลู่อ่านาจ

อธิบาย

นามสกุล

สนุกสนาน

พิสดาร

วัดวาอาราม

๒. อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วเขียนบอกว่าเป็นคำหรือกลุ่มคำ และมีจำนวนกี่พยางค์

บรรยากาศยามบ่าย

ท่าทางประกอบ

สวนสัตว์

เห็นช้างเท่าหมู

ยับยั้งอารมณ์

โมโหโทโส

สุขภาพ

นิทานเทียบสุภาชิต

วันอาทิตย์

แสวงหา

ถึงแก่ความตาย

ม้วยมรณา

มารยาทในการฟัง

การฟัง เป็นทักษะสำคัญเบื้องต้นในการเรียนรู้ของเด็กแรกเกิด ก่อนการพูด การอ่าน และการเขียน นักเรียนจึงต้องฝึกทักษะการฟัง รู้จักจับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟัง สรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังให้เข้าใจแจ่มแจ้ง อีกทั้งยังต้องมีมารยาทในการฟังด้วย จึงจะทำให้ทักษะการฟังมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มารยาทในการฟัง มีดังนี้

๑. ตั้งใจฟังตลอดเวลา
๒. ฟังอย่างมีสมาธิ
๓. ไม่เล่น ไม่พูดคุย
๔. ฟังด้วยความกระตือรือร้น
๕. เมื่อมีข้อซักถามควรขออนุญาต หรือรอให้ผู้พูดเปิดโอกาสให้ถามก่อน

กิจกรรมที่ ๖

ฟังอย่างมีมารยาท

แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกันบอกมารยาทในการฟัง ตามหัวข้อที่กำหนดให้ เขียนเป็นแผนภาพความคิด แล้วช่วยกันนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ฟังครูสอน

ฟังการอภิปราย

ฟังเพื่อน ๆ พูด

ฟังเพื่อนพูดรายงานหน้าชั้นเรียน

บทอ่านเสริม

วิชาเหมือนสินค้า

วิชาเหมือนสินค้า
ต้องยากลำบากไป
จงตั้งเอากายเจ้า
ความเพียรเป็นโยธา
นิ้วเป็นสายระยาง
ปากเป็นนางงานไป
สติเป็นทางเสื่อ
ถือไว้อย่าให้เอียง
ปัญญาเป็นกล้องแก้ว
เจ้าจงเอาหุตา
ชี้เกียดคือปลาร้าย
เอาใจเป็นปืนคม
จึงจะได้สินค้ามา
จงหมั่นมั่นหมายใจ

อันมีค่าอยู่เมืองไกล
จึงจะได้สินค้ามา
เป็นสำเนาอันโสกา
แขนซ้ายขวาเป็นเสาใบ
สองเท้าต่างสมอใหญ่
อัชฌาสัยเป็นเสบียง
ถือท้ายเรือไว้ให้เที่ยง
ดัดแล่นเลียงข้ามคงคา
ส่องดูแถวแนวหินผา
เป็นลำดำฟุ้งดูลม
จะทำลายให้เรือจม
ยิงระดมให้จมไป
คือวิชาอันพิสมัย
อย่าได้คร้านการวิชา^๑

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๕๘ก)

กิจกรรมที่ ๗

สรุปข้อคิด แล้วฝึกท่องจำ

๑. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มอ่านบทอาขยานเรื่อง *วิชาเหมือนสินค้า* สันทนาความหมายของคำและข้อความ แล้วบอกใจความสำคัญของเรื่อง
๒. ฝึกท่องจำบทอาขยานเรื่อง *วิชาเหมือนสินค้า* พร้อมกันทั้งชั้น แล้วท่องให้ครูฟัง เพื่อให้ครูประเมินการท่องจำพร้อมยกธง
๓. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อคิดที่ได้รับ พร้อมบอกว่าคุณครูจะนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไรบ้าง
๔. นำข้อคิดที่ได้ในข้อ ๓ มาแต่งนิทานสั้น ๆ ตามจินตนาการ แล้วเล่าให้เพื่อนฟัง

บทสรุป

การเรียนรู้ *นิทานเทียบสุภาษิตเรื่อง เห็นช้างเท่าหมู* ทำให้ได้ข้อคิดเกี่ยวกับการรู้จักยับยั้งอารมณ์ เพื่อไม่ให้เกิดโทษแก่ตนเอง และรู้จักลักษณะของนิทานเทียบสุภาษิตที่เริ่มต้นด้วยโคลงสี่สุภาพ ๑ บท แล้วตามด้วยนิทานขยายความจากโคลง นอกจากนี้ยังได้ความรู้เรื่อง คำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น คำที่มีอักษรควบ ร ล ว พยางค์ คำกลุ่มคำ/วลี และมารยาทในการฟัง ซึ่งเป็นทักษะทางภาษาที่ควรฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

๑. จัดกิจกรรมประกวดเล่านิทานเทียบสุภาษิตภายในชั้นเรียน นักเรียนกำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงการเล่านิทานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และฝึกซ้อมให้การเล่านิทานมีความน่าสนใจ แล้วเข้าร่วมกิจกรรมประกวดเล่านิทานเทียบสุภาษิตและนิทานอื่น ๆ ต่อไป
๒. จัดช่วงเวลาให้นักเรียนได้ฟังการอ่านจากนักอ่านมืออาชีพ หรือฟังจากเสียงของครูที่ฝึกซ้อมการอ่านมาเป็นอย่างดี โดยเน้นที่การอ่านคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น และการอ่านคำที่มีอักษรควบ ร ล ว แล้วให้นักเรียนทุกคนได้อ่านออกเสียง ทั้งอ่านเป็นกลุ่มและอ่านเป็นรายบุคคล และนำข้อสะท้อนคิดที่ได้รับจากครูและเพื่อนไปพัฒนาการอ่านของตนต่อไป

โครงการงาน

ทำโครงการรวบรวมคำหรือกลุ่มคำ จากป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร หรือสื่อต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน หรืออาจทำโครงการอื่นตามความสนใจ โดยให้เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๑. นักเรียนอ่านคำหรือข้อความที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น และคำที่มีอักษรควบ ร ล ว ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องชัดเจน
๒. นักเรียนปฏิบัติตนเป็นผู้มีมารยาทในการฟังในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

คำถามทบทวน

๑. อารมณ์โกรธ ทำให้เกิดผลเสียอย่างไรบ้าง
๒. เมื่อมีความโกรธ นักเรียนมีวิธีใดบ้างที่ช่วยระงับความโกรธของตนเองลงได้
๓. การอ่านออกเสียงคำที่มี ร ล เป็นพยัญชนะต้น และคำที่มีอักษรควบ ร ล ว ให้ถูกต้องชัดเจน มีผลดีอย่างไร
๔. พยางค์ คำ กลุ่มคำ/วลี แตกต่างกันอย่างไร
๕. นักเรียนได้รับประโยชน์ใดบ้างจากการเป็นผู้มีมารยาทในการฟัง